

תורה שבעל פה

משנה

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה פרק אחד — (20×5) — 100 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-6 (לכל שאלה – 20 נקודות; סך הכול – 100 נקודות).

1. מסכת ביכורים

"יבש המעיין, נקצץ האילן, מביא ואינו קורא. רבי יהודה אומר: מביא וקורא" (פרק א', משנה ו').

א. מהי הקריאה שהמשנה עוסקת בה, ומהו התוכן של קריאה זו? (4 נקודות)

ב. (1) אם הפריש ביכורים קודם שיבש המעיין, מהו הדין לדעת תנא קמא? נמק.

(2) אם הפריש ביכורים לאחר שיבש המעיין, מהו הדין לדעת רבי יהודה? נמק.

(6 נקודות)

ג. (1) "מעצרת ועד החג, מביא וקורא" (שם).

מדוע דווקא בזמן זה "מביא וקורא"? בתשובתך הסבר מהי "עצרת" ומהו "החג".

(2) "מן החג ועד חנוכה, מביא ואינו קורא" (שם).

הסבר מדוע בזמן זה "מביא", ומדוע "אינו קורא".

(10 נקודות)

2. מסכת שבת

"המוציא אכלין ונתנן על האסקפה, בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחר, פטור, מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת".

(פרק י', משנה ב')

א. (1) מהו פירוש המילה "אסקפה", ואיזו רשות לעניין שבת היא נחשבת?

(2) על פי רע"ב, הסבר את טעם הדין שבמשנה.

(10 נקודות)

ב. (1) "המוציא... בתוך חיקו או על כתפו, חייב, שכן משא בני קהת" (שם, משנה ג').

בשני המצבים המתוארים בציטוט זה מן המשנה, אדם חייב בשל עשיית מלאכת הוצאה בשבת. הסבר מדוע

הוא חייב בכל אחד מן המצבים. בתשובתך הסבר את הביטוי "שכן משא בני קהת".

(2) "המוציא... בפנדתו ופיה למטה... פטור..." (שם).

הסבר את הטעם לדין זה.

(10 נקודות)

3. מסכת שבת

- א. (1) "אלו קשרים שחייבין עליהן..." (פרק ט"ו, משנה א').
 על פי רע"ב, מה הם שני התנאים הנדרשים כדי שאדם יתחייב על קשר בשבת?
 (2) על פי רע"ב, יש קשר ספנים שחייבים עליו, ויש קשר שעושים ספנים שאין חייבים עליו.
 מה ההבדל בין הקשרים האלה?
 (10 נקודות)

- "קושרין דלי בפסיקיא, אבל לא בחבל. רבי יהודה מתיר" (שם, משנה ב').
 ב. על פי תנא קמא, הסבר מדוע מותר לקשור דלי בפסיקיא ולא בחבל. (3 נקודות)
 ג. (1) רבי יהודה מתיר לקשור דלי בחבל של גרדי (אורג). הסבר מדוע.
 (2) מדוע תנא קמא אינו מקבל את דעתו של רבי יהודה?
 (7 נקודות)

4. מסכת סנהדרין

- א. "אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה ובחקירה" (פרק ד', משנה א').
 הסבר את המושג "דרישה וחקירה", וכתוב שתי דוגמאות למושג זה. (6 נקודות)
 ב. "... דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות וביום שלאחריו לחובה, לפיכך אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב" (שם).
 (1) על פי המשנה המצוטטת, הסבר מדוע "אין דנין לא בערב שבת ולא בערב יום טוב".
 (2) "דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות וביום שלאחריו לחובה" — הלכה זו מבטאת עיקרון שעל פיו משתדלים לזכות את הנאשם בדיני נפשות.
 על פי המשנה, ציין שתי הלכות נוספות המבטאות עיקרון זה.
 (10 נקודות)
 ג. "דיני נפשות מתחילין מן הצד" (שם, משנה ב').
 הסבר בלשונך את דין המשנה, ונמק אותו. (4 נקודות)

5. מסכת מכות

- א. (1) "להיכן גולין? לערי מקלט, לשלוש שבעבר הירדן ולשלוש שבארץ כנען" (פרק ב', משנה ד').
לאילו עוד ערים, נוסף על שש ערי המקלט, יכול רוצח בשגגה לגלות, ומהו ההבדל ההלכתי בין ערים אלו ובין הערים שנזכרו בציטוט מן המשנה?
- ב. (2) "עד שלא נבחרו שלוש שבארץ ישראל, לא היו שלוש שבעבר הירדן קולטות, שנאמר (במדבר, ל"ה, י"ג): 'שש ערי מקלט תהיינה' " (שם).
הסבר דין זה וכיצד נלמד דין זה מן הפסוק.
(10 נקודות)
- ג. "אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים... מחזירין את הרוצח" (שם, משנה ו').
(1) מיהו ה"משוח בשמן המשחה" ומיהו "המרובה בבגדים"?
(2) הסבר את הדין "מחזירין את הרוצח".
(6 נקודות)
- ד. אם מת הכוהן הגדול לאחר שנגמר דינו של רוצח בשגגה ולפני שהספיק לגלות לעיר מקלט — מה דינו של רוצח בשגגה זה, ומדוע? (4 נקודות)

6. מסכת אבות

- "רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקודשים, והמבזה את המועדות... והמפר בריתו של אברהם אבינו עליו השלום, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא".
(פרק ג', משנה י"א)
- א. כתוב פירוש אחד לכל אחד מן המעשים האלה: "המחלל את הקודשים", "המבזה את המועדות", "המפר בריתו של אברהם אבינו", "המגלה פנים בתורה שלא כהלכה". (12 נקודות)
- ב. אדם "שיש בידו תורה ומעשים טובים" ועשה אחד מן המעשים המתוארים במשנה — מה עליו לעשות כדי שיהיה לו חלק לעולם הבא? (2 נקודות)
- "הווי קל לראש ונוח לתשחורת" (שם, משנה י"ב).
- ג. כתוב פירוש אחד לכל אחד מן ההנחיות שבמשפט זה. (6 נקודות)

בהצלחה!